

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Агрономічний факультет

Кафедра технологій у рослинництві

ЗАТВЕРЖУЮ

Тетяна КЛИМЕНКО

декан агрономічного факультету

Тетяна КЛИМЕНКО

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ З ДИСЦИПЛІНИ
«РОСЛИННИЦТВО»

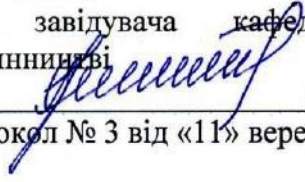
галузь знань	20 «Аграрні науки та продовольство»
спеціальність	203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»
освітній ступінь	перший (бакалаврський)
освітня програма	«Садівництво та виноградарство»
вид дисципліни	нормативна
мова навчання	українська

Пролонговано: на 2024/2025 н. р., протокол засідання кафедри № _____ від « _____ » _____ 2024 р.
на 2025/2026 н. р., протокол засідання кафедри № _____ від « _____ » _____ 2024 р.
на 2026/2027 н. р., протокол засідання кафедри № _____ від « _____ » _____ 2025 р.
на 2027/2028 н. р., протокол засідання кафедри № _____ від « _____ » _____ 2026 р.
на _____ н. р., протокол засідання кафедри № _____ від « _____ » _____ 2026 р.
на _____ н. р., протокол засідання кафедри № _____ від « _____ » _____ 2027 р.
на _____ н. р., протокол засідання кафедри № _____ від « _____ » _____ 2027 р.

Розробник: доктор с.-г. наук Дідора Віктор Григорович

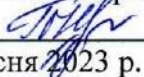
УХВАЛЕНО

В.о. завідувача кафедри технологій у
рослинництві

Світлана СТОЛЯР
Протокол № 3 від «11» вересня 2023 р.

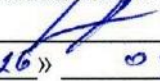
ПОГОДЖЕНО

Гарант освітньої програми

Наталія ПЕЛЕХАТА
«11» вересня 2023 р.

ПОГОДЖЕНО

Голова НМК факультету

Руслан КРОПИВНИЦЬКИЙ
«16» 09 2023 р.

1. Опис навчальної практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма	заочна форма
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 20 – Аграрні науки та продовольство	Практична підготовка	
Модулів – 1	Спеціальність 203 «Садівництво, плодоовочівництво та виноградарство»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 1		3-й	-
		Семестр	
Загальна кількість годин – 30		5-й	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 20 самостійна робота студента – 10	Освітній ступінь: бакалавр	Практична робота	
		30 год.	-
		Самостійна робота	
		10 год.	-
		Вид контролю:	
		5 семестр - залік	

2. Мета та завдання навчальної практики

Навчальна практика з рослинництва є необхідною складовою частиною при вивченні фундаментальних дисциплін для закріплення теоретичного матеріалу. Вона дає можливість на практиці оволодіти необхідними навичками визначення фаз розвитку рослин, підготовки насіння до сівби основних сільськогосподарських культур.

Навчально – польова практика складається з 2 змістових модулів .

Мета навчальної практики – вивчення інтенсивних технологій вирощування зернових та зернобобових культур (оцінка стану озимих культур і трав після перезимівлі, особливості підготовки ґрунту та внесення добрив, встановлення строків та способів сівби, освоєння методики визначення біологічного врожаю ті ін.) не можливо практично засвоїти без практичної підготовки. Ці та інші причини вимагають перенесення вивчення частини лабораторно-практичного курсу з рослинництва на літній період, коли є можливість виконати їх практично в польових умовах при наявності живих рослин з непорушеною їх будовою, просторовим розміщенням органів на рослині та рослин у посівах, з їх природним забарвленням.

Тому, основною метою практики є сприяти поглибленню вивчення та засвоєння набутих знань з дисципліни «Рослинництво».

Завдання практики сформовані в розрізі модульних складових освітньої компоненти, а саме:

- ознайомлення з видовим складом польових культур у колекційному розсаднику кафедри рослинництва;
- оволодіння методикою визначення фаз розвитку зернових та зернобобових культур;
- вміння визначити структуру врожаю та біологічну врожайність різних культур;
- знайомство із впровадженням у виробництво сучасних технологій вирощування польових культур;

Основні завдання практики: освоїти методики визначення фенологічних фаз розвитку зернових культур, вміти визначити структуру врожаю сільськогосподарських

культур. Практика дає необхідні для майбутнього фахівця навички користуватися сучасними методиками та необхідною додатковою літературою, що сприяє вдосконаленню теоретичних знань з рослинництва.

У результаті проходження практики студент повинен

знати:

- морфологічну будову органів зернових злакових та бобових культур;
- основні фенологічні фази розвитку рослин;
- програмування, прогнозування і планування врожайності;
- біологічні особливості культур, етапи органогенезу, районовані сорти, гібриди і їх господарську біологічну характеристику;
- прийоми післязбиральної доробки та первинної переробки урожаю;
- способи зберігання врожаю.

вміти:

- проводити розрахунки добрив на заплановану врожайність;
- проводити підготовку посівного матеріалу;
- проводити розрахунки норм посівного матеріалу;
- забезпечувати оптимізацію умов вирощування культур на всіх етапах органогенезу рослин;
- проводити контроль за перезимівлею озимих, зернових культур;
- використовувати та впроваджувати інтенсивні, ресурсозберігаючі, екологічно чисті технології вирощування культур;
- розробляти агротехнічні карти вирощування зернових, зернових бобових та технічних культур;
- економічно організувати структуру посівних площ.

Набути навички:

- проведення польових досліджень;
- визначення видового складу рослин;
- визначення загальної і продуктивної кущистості зернових злакових культур;
- визначення способів сівби та норм висіву польових культур.

Цілі курсу та компетентності

ЗК 06. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 07. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

СК 03. Здатність використовувати базові знання основних підрозділів аграрної науки (плодівництво, овочівництво, виноградарство, ягідництво, грибівництво, рослинництво, землеробство, селекція та насінництво, агрохімія, ґрунтознавство, механізація, захист рослин).

3. Очікувані результати навчання з дисципліни

Шифр	Результат навчання
РН 7	Демонструвати знання і розуміння принципів фізіологічних процесів рослин в обсязі, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених освітньою програмою.
РН 9	Володіти методами спостереження, опису, ідентифікації, класифікації, а також культивування об'єктів і підтримання стабільності плодовоовочевих агроценозів із збереженням природного різноманіття.
РН 10	Аналізувати та інтегрувати знання в обсязі, необхідному для спеціалізованої професійної роботи у галузі садівництва та виноградарства.
РН 17	Володіти знаннями і навичками, необхідними для вирішення виробничих завдань, пов'язаних з професійною діяльністю.

4. Програма навчальної практики

Модуль 1. Навчальна практика з рослинництва

Змістовий модуль 1. Методи біологічного контролю за формуванням продуктивності посівів.

4. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
Змістовий модуль 1. Методи біологічного контролю за формуванням продуктивності посівів.		
1	Тема 1. Ознайомлення з видовою різноманітністю польових культур. Інструктаж з техніки безпеки. Класифікація сільськогосподарських культур, відмічаються процеси, які можуть проводитися в полі на момент проходження практики.	4
2	Тема 2. Загальна оцінка стану посівів основних озимих культур (пшениця, жито, тритикале). Встановлення видового складу основної культури на полі визначенням понять міжряддя, густоти стеблостою та фази розвитку. Визначення загальної та продуктивної куцтності.	4
3	Тема 3. Підготовка, сівба ярих зернових культур. Ознайомлення з основними ярими зерновими культурами регіону, визначення норм висіву та строків посіву. Оцінка проростання насіння.	4
4	Тема 4. Підготовка, сівба зернобобових культур. Ознайомлення з основними зернобобовими культурами регіону, визначення норм висіву та строків посіву. Оцінка проростання насіння.	4
5	Тема 5. Визначення густоти посіву зернових та зернобобових культур. Вивчення способів сівби та основних технологічних операцій.	4
Разом за змістовий модуль 1		20
Всього		20

САМОСТІЙНА РОБОТА

№ теми	Завдання	Кількість годин
Тема 1	Вплив мінерального живлення, попередників та норм висіву на урожайність та якість пшениці озимої.	2
Тема 2	Ефективність застосування різних норм регуляторів росту на посівах ячменю ярого.	2
Тема 3	Урожайність зерна кукурудзи залежно від передпосівної обробки насіння.	2
Тема 4	Ефективність застосування інокулянтів у технології вирощування сої.	2
Тема 5	Аналіз насінневої продуктивності сортів проса за різних норм висіву та строків сівби.	2
Всього		10

5. Індивідуальні завдання

Оформлення щоденника практики:

- ✓ описати теми програми практики;
- ✓ виконати теми самостійної роботи;
- ✓ здати щоденник практики.

6. Методи навчання

Словесні (розповідь-пояснення, бесіда), наочні (ілюстрація, демонстрація), практичні, репродуктивний, проблемно-пошуковий, пояснювально-ілюстративний, дослідницький, перевірка та оцінювання знань, умінь і навичок.

7. Методи контролю

Усна перевірка, практична перевірка.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль					Індивідуальне завдання	Всього
Змістовий модуль 1						
T1	T2	T3	T4	T5	40	100
12	12	12	12	12		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Порядок перерахунку рейтингових показників нормованої 100-бальної університетської шкали оцінювання в традиційну 4-бальну шкалу та європейську шкалу ECTS. Інтервальна шкала оцінок встановлює взаємозв'язки між рейтинговими показниками і шкалами оцінок.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		

35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Методичне забезпечення

1. Робоча навчальна програма навчальної практики.
2. Методичні вказівки до проведення практики.
3. Навчальні посібники та практикуми.

10. Рекомендована література

Основна

1. Зінченко О. І. Рослинництво : підручник. Вид. 3-є, допов. і перероб. Умань, 2016. 612 с.
2. Зінченко О. І., Салатенко В. Н., Білоножко М. А. Рослинництво : підручник / за ред. О. І. Зінченка. Київ : Аграрна освіта, 2001. 519 с.
3. Каленська С. М., Шевчук О. Я., Дмитришак М. Я. Рослинництво: підручник / за ред. О. Я. Шевчука. К : НАУ, 2005. 502 с.
4. Каленська С. М., Дмитришак М. Я., Демидась І. І. Рослинництво з основами кормовиробництва. Вінниця : Нілан ЛТД, 2013. 650 с.
5. Лихочвор В. В. Технології вирощування сільськогосподарських культур. 2-е вид., випр. Київ : Центр навчальної літератури, 2004. 808 с.
6. Лихочвор В. В., Петриченко В. Ф. Рослинництво : Сучасні інтенсивні технології вирощування основних польових культур. Львів : Українські технології, 2006. 730 с.
7. Лихочвор В. В., Петриченко В. Ф., Іващук П. В. Зерновиробництво. Львів : Українські технології, 2008. 624 с.
8. Рослинництво : підручник / В. Т. Влох, С. В. Дубновецький, Г. С. Кияк, Д. М. Оничук; за ред. В. Г. Влоха. Київ : Вища школа, 2005. 382 с.
9. Hryhoriv, Ya.Ya., Masyk, I.M., Berdin, S.I., Kriuchko, L.V., Pshychenko, O.I., Moisiienko, V.V., Stotska, S.V., Panchyshyn, V.Z., Filon, V.I. (2021). Influence of growing technology on Moreland F1 sweetcorn grain hybrid quality. Ukrainian Journal of Ecology, 11 (2), 94-98. doi: 10.15421/2021_84

Допоміжна

1. Зінченко О. І, Алексеєва О. С., Приходько П. М. Біологічне рослинництво : навч. посібник. Київ, 1996. 236 с.
2. Рослинництво : практикум / Зінченко О. І., Коротєєв А. В., Каленська С. М., Петриченко В. Ф. та ін. ; за ред. Зінченка О. І. Вінниця : Нова книга, 2008. 536 с.
3. Рослинництво: лабораторно-практичні заняття: навч. посіб. / Алімов Д. М., Білоножко М. А., Бобро М. А. та ін. ; за ред. М. А. Бобро. Київ : Урожай, 2001. 392 с.
4. Фурсова Г. К., Фурсов Д. І., Сергєєв В. В. Рослинництво : Лабораторно-практичні

- заняття, Зернові культури. Ч. 1 . навч. посіб. Харків. : Ексклюзив, 2004. 380 с.
5. Аврамчук В. В., Яненко Т. С., Черняєва М. Л., Ковальчук В. М., Милий Я. Р. Продуктивність ячменю ярого на зерно залежно від норм висіву та удобрення. *Сільське господарство – сталий розвиток України* : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. науково-педагогічних працівників, докторантів, асп. та молодих вчених. Житомир, ПУ. 2020. С. 80–82.
  6. Брузда Л. П., Вензель І. А., Вишнівський В. В., Перебойкін Д. Д. Вплив густоти рослин на врожайність зерна бобів кормових. *Сільське господарство – сталий розвиток України* : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. науково-педагогічних працівників, докторантів, асп. та молодих вчених. Житомир, ПУ. 2020. С. 108–110.
  7. Милий Я. Р., Яненко Т. С., Черняєва М. Л., Брузда Л. П. Формування врожайності зерна гороху залежно від впливу мінеральних добрив. *Сільське господарство–сталий розвиток України* : зб. тез доп. Всеукр. наук.-практ. конф. науково-педагогічних працівників, докторантів, асп. та молодих вчених. Житомир, ПУ. 2020. С. 61–64.
  8. Черняєва М. Л. Ковальчук В. М., Милий Я. Р., Перебойкін Д. Д. Урожайність тритикале озимого залежно від сортових особливостей. "Сільське господарство – сталий розвиток України". *Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та молодих вчених*. ПУ. 2020. С. 99–101.
  9. Ковальчук В. М., Яненко Т. С., Черняєва М. Л. Формування урожайності зерна пшениці озимої залежно від строків сівби. "Сільське господарство – сталий розвиток України". *Збірник тез доповідей Всеукраїнської науково-практичної конференції науково-педагогічних працівників, докторантів, аспірантів та молодих вчених*. ПУ. 2020. С. 64–65.
  10. Технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур. Харків: ХДТУСГ, 2001. 173 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотечно-інформаційний ресурс (книжковий фонд, періодика, фонди на електронних носіях тощо) бібліотеки, Житомирської обласної універсальної наукової бібліотеки ім. Олега Ольжича (URL:<http://www.lib.zt.ua/>, 10014, м. Житомир, Новий бульвар, (0412) 37- 84-33).
2. Інституційний репозитарій Поліського національного університету (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти,
3. Національна бібліотека України ім. В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>.
4. Національна парламентська бібліотека України. URL: <http://www.nplu.kiev.ua>.